

Onderwerp**Conceptbegroting 2020 en jaarstukken 2018 - VRD****Informatie**

Datum	10 mei 2019	Overleg gepleegd met:
Behandelaar	Frans van der Veen	☒ Financieel adviseur AZ: Henk Heijnen
Zaaknummer		☐ Personeelsconsulent AZ:
Portefeuillehouder	Burgemeester Damsma	☐ Medewerker bestuur en juridische zaken:
Besluitvormend orgaan	Gemeenteraad	☐ Communicatieadviseur:
		☐ Afdeling:
		☐ Naam medewerker:
		☐ Inspraak/adviesorgaan:

Aanleiding/voorgeschiedenis**Wat doet de Veiligheidsregio Drenthe (VRD)?**

De VRD voert taken op het gebied van brandveiligheid voor de gemeenten uit. Voor Midden-Drenthe adviseert de VRD over brandveiligheid bij bouwplannen en evenementen. Daarnaast houdt de VRD het toezicht op brandveilig gebruik bij panden, die beschikken over een melding of omgevingsvergunning onderdeel brandveilig gebruik. De VRD heeft geen mandaat om de taken zelfstandig uit te voeren.

Aanleiding

Per brief van 17 april 2019 heeft de VRD aan de gemeenteraden de financiële stukken, te weten de jaarstukken 2018 inclusief de accountantsverklaring en de conceptbegroting 2020 inclusief de meerjarenbegroting toegezonden.

Het Algemeen Bestuur (AB) van de VRD is voornemens om de conceptbegroting 2020 op 10 juli 2019 definitief vast te stellen. Voordat het AB daartoe overgaat stelt het de gemeenteraden in de gelegenheid om bij voorkeur voor 19 juni 2019 en uiterlijk 8 juli 2019 een schriftelijk zienswijze in te dienen over beide stukken. De jaarstukken 2018 zijn ter kennisgeving aangeboden.

Voorstel**Toelichting voorstel****Kaderbrief**

Op 11 januari 2019 heeft de VRD de conceptkaderbrief 2020 aan alle gemeenten verzonden. De uitgangspunten uit de kaderbrief worden hieronder kort benoemd.

De brandweezorg van nu

De VRD constateert dat het huidige organisatiemodel van de brandweer met de inzet van vrijwilligers tegen de grenzen van het eigen stelsel aanloopt. Dit heeft een aantal oorzaken:

- de toenemende professionalisering van brandweer leidt ertoe dat regels en eisen (daarmee ook de opleiding- en oefenbelasting) voor de brandweerm medewerkers zijn toegenomen;

- het wordt steeds moeilijker om geschikte vrijwilligers te vinden en langdurig te binden. Dit levert met name overdag problemen op in de paraatheid;
- de huidige rechtspositie van de brandweervrijwilligers staat ter discussie. Er bestaat een reëel risico bestaat dat de elementen in de rechtspositie van brandweervrijwilliger in strijd zijn met de normen uit Europese en internationale regelgeving en jurisprudentie van het Europese hof.

Naast de gevolgen voor de paraatheid, leiden de bovenstaande ontwikkelingen er toe dat:

1. het werven van vrijwilligers meer inspanning kost;
2. er meer geïnvesteerd wordt in middelen om de paraatheid op hetzelfde niveau te houden;
3. de doorlooptijd van een vrijwilliger hoger is dan vroeger en;
4. dat de 'startkosten' van een nieuwe brandweervrijwilliger zijn toegenomen en bedragen in 2018 ongeveer € 20.000,-.

Deze ontwikkelingen leiden er toe dat de kosten voor het paraat houden van de brandweer steeds meer toenemen, waarbij de kwaliteit van de basisbrandweezorg gelijk blijft. De VRD is zich er van bewust dat de pilots en investeringen helpen om de paraatheid voor nu op peil te houden, maar beseft dat voor de nabije toekomst een andere wijze van brandweezorg nodig is.

Uitgangspunt is het behoud van vrijwilligheid bij de Drentse brandweerkorpsen, vanuit het belang van de maatschappelijke verankering van de brandweezorg. Dit vraagt om op een andere manier de participatie van de inwoners te organiseren en te stimuleren. De VRD ziet de noodzaak om deze ontwikkeling in gang zetten en vraagt voor de komende vier jaar (2019 t/m 2022) een tijdelijke uitzetting van de begroting.

Hernieuwde samenwerking crisisbeheersing in Drenthe

In de afgelopen tien jaar heeft de Veiligheidsregio zich ontwikkeld tot een regionaal, multidisciplinair veiligheidsplatform met taken en rollen in het signaleren van risico's en het voorkomen en bestrijden van rampen en crises. Het begrip maatschappelijke veiligheid verandert echter voortdurend en dit brengt nieuwe vraagstukken met zich mee. In 2019 wil de VRD met gemeenten en ketenpartners hierover in gesprek.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

Naar verwachting treedt op 1 januari 2020 de Wnra in werking. Deze wet heeft als uitgangspunt de arbeidsverhoudingen tussen ambtenaren en werknemers te harmoniseren. De brandweervrijwilligers hebben momenteel een ambtelijke aanstelling, maar onderscheiden zich van andere ambtenaren, doordat ze een eigen rechtspositie hebben en onder aparte wettelijke bepalingen vallen. Met de inwerkingtreding van de Wnra vervalt dit onderscheid.

De belangrijkste gevolgen zijn dat de arbeidsrechtelijke (rechts)positie van ambtenaren gelijk wordt aan die van werknemers in het private bedrijfsleven. Dit kan leiden tot een kostenstijging door bijvoorbeeld verplichte pensioenopbouw of sociale zekerheidsrechten.

Invoering van de Omgevingswet

In 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Samen met gemeenten en ketenpartners bereidt de VRD zich de komende jaren voor op de invoering van deze nieuwe wet. De financiering van deze gezamenlijke ontwikkeling wordt gedekt binnen de begroting.

Data en informatie

Om het werk gericht en efficiënter uit te voeren, neemt de behoefte aan (geïntegreerde) informatie toe. Om meer te doen met data is specialistische kennis nodig. Om deze competenties 'naar binnen te halen' zoekt de VRD samenwerking met bijvoorbeeld de noordelijke veiligheidsregio's, scholen en bedrijven. Voor de financiële dekking van deze experimenten wordt een extra bijdrage van de gemeenten gevraagd.

Transitie en ontwikkeling meldkamer

In 2020 treedt een wet in werking die regelt dat in Nederland op 10 locaties een meldkamer wordt gevestigd. Deze wet bepaalt verder dat de verantwoordelijkheid voor de *instelling* van de meldkamer en het *beheer* van de landelijke ICT-systemen wordt belegd bij de Nationale Politie. De meldkamer in Drachten is al in 2011 'samengevoegd' en wordt één van de tien locaties. De veiligheidsregio's houden ook na 2020 de verantwoordelijkheid voor de organisatie van de meldkamerfuncties: 'brandweer' en 'crisisbeheersing'. Vanuit deze verantwoordelijkheid zet de VRD zich in om de meldkamer in Drachten voor te bereiden op de toekomst.

Behandeling kaderbrief

De kaderbrief is in de raadsvergadering van 28 maart 2019 behandeld. De behandeling heeft aanleiding gegeven om een inhoudelijke reactie op de kaderbrief te geven. In de brief van 28 maart, verzonden op 4 april, heeft de gemeenteraad dit aan de VRD meegedeeld. De brief is als bijlage toegevoegd ("Reactie op Kaderbrief 2020 RUD").

Jaarstukken 2018

Het jaar 2018 was het jaar van de extreme droogte. Een zomer die droog was, met vele (natuur)branden met in het bijzonder de grote natuurbrand in Wateren. De kosten voor de inzet van brandweerpersoneel en materieel vallen daardoor in 2018 € 250.000,- hoger uit dan was begroot. Het bestuur heeft besloten om deze extra inzetkosten te onttrekken uit de bestemmingsreserve 'Rampenpot'.

Ook laat 2018 zien dat de paraatheid van de brandweer door toenemende regeldruk en verandering van de samenleving steeds meer onder druk komt te staan. Het jaarresultaat over 2018 laat dan ook zien dat de kosten voor vrijwilligheid/paraatheid met € 250.000,- zijn toegenomen.

De jaarrekening sluit dan ook met een negatief resultaat van € 228.000,- vóór onttrekking van de reserves. Op basis van de begroting is € 98.000,- onttrokken uit de reserves als bijdrage in de kosten. Met het vaststellen van de 2e begrotingswijziging heeft het bestuur van de VRD in december 2018 besloten om ter dekking van het verwachte tekort aanvullend € 500.000,- uit de reserves te onttrekken. De ingehouden premie WW bij de werknemers (€ 7.000) is toegevoegd aan de reserves. Hierdoor komt het resultaat na bestemming uit op € 363.000,- positief.

Conceptbegroting 2020

Als basis voor de conceptbegroting 2020 is de begroting 2019 genomen. De ontwikkelingen uit de kaderbrief zijn ongewijzigd in de conceptbegroting verwerkt. Daarnaast verzoekt de VRD de reserves aan te vullen.

Loon- en prijsstijgingen

De aannames voor loon- en prijscompensatie zijn gebaseerd op de ramingen van het Centraal Planbureau (CPB). De compensatie leidt in 2020 tot een kostenverhoging van € 700.000.

Kosten paraatheid

De VRD raamt de kosten voor het op peil houden van de paraatheid voor de periode van 2019-2022 incidenteel op € 250.000 per jaar.

Ontwikkelingen

De VRD vraagt voor de ontwikkelingen binnen de brandweezorg, crisisbeheersing en data- en informatievoorziening voor 2020 een extra financiële bijdrage van € 300.000. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat het om een incidentele verhoging van de bijdrage gaat.

Autonome (wettelijke) ontwikkelingen

De VRD verwacht op het gebied van arbeidsvoorwaarden voor de brandweervrijwilligers wijzigingen, die financiële consequenties kunnen hebben. In de kaderbrief waren de autonome ontwikkelingen als p.m.-post opgenomen. De VRD heeft deze ontwikkelingen in de begroting op € 125.000 geraamd.

Deze raming is gebaseerd op het volgende:

- Ontwikkeling kapitaallasten: op basis van het bestuursbesluit van 23 maart 2016, waarbij de investeringsruimte is ingezet voor dekking van gestegen lonen en prijzen, worden de gemeentelijke bijdragen in totaal verhoogd met € 60.000,- voor de toenemende kapitaallasten.
- Grootschalig Watertransport: de VRD heeft in het verleden materiaal voor Grootschalig Watertransport van het Rijk ter beschikking gekregen. Landelijk zijn er kaders vastgesteld en afspraken gemaakt voor onderlinge bijstand. Om aan die kaders te voldoen is het noodzakelijk dat de VRD in de begroting van 2020 en 2021 een bedrag van € 40.000,- opneemt.
- Verhoging bijdrage Instituut Fysieke Veiligheid: de contributie die de VRD betaalt aan het IFV wordt in 2020 verhoogd om in ontwikkelingen voor het landelijke data-verkeersplein te kunnen initiëren en realiseren. Voor deze extra taak heeft de VRD geen ruimte binnen de begroting. De kosten bedragen € 25.000,-.

Aanvullen reserves

Zoals uit het jaarverslag en de jaarrekening 2018 blijkt, hebben de extra inzetten door de droogte en het op orde houden van de paraatheid van de brandweer geleid tot extra kosten in 2018. Deze tekorten zijn gedekt uit de algemene reserve en de bestemmingsreserve 'Rampenpot'. De VRD verzoekt de gemeenten beide reserves aan te vullen.

De omvang van de algemene reserve daalt beneden de bestuurlijke kaders. Als weerstandsvermogen houdt de VRD een algemene reserve aan die een omvang heeft van minimaal 1% en maximaal 5% van de begrotingsomvang. De omvang na vaststelling van de jaarrekening 2018 is € 210.000,-. Dat is 0,7% van het begrotingstotaal en zakt daarmee beneden de door het bestuur vastgestelde kaders. Daarom wordt voorgesteld om de algemene reserve aan te vullen met een bedrag van € 280.000,-. Dit bedrag staat gelijk aan de onttrekking die in 2018 nodig was om de paraatheid van de brandweer op orde te houden.

De begroting van de VRD is gebaseerd op een gemiddeld aantal inzetten per jaar. De droogteperiode van 2018 liet zien dat bij meer dan gemiddelde inzetten de begroting niet toereikend is. De VRD wil niet meer geld ophalen bij de gemeenten dan noodzakelijk is en houdt vast aan deze 'gemiddelde inzet'. De VRD kan dan een beroep blijven doen op de 'Rampenpot' als het aantal inzetten boven de norm uitkomt.

Sinds het ontstaan van de Rampenpot in 2014 is er alleen in 2018 een beroep gedaan op deze reserve. Op basis van deze eerste ervaring heeft het bestuur besloten om de Rampenpot niet naar het oorspronkelijke bedrag (€400.000,-) aan te vullen maar tot het bedrag dat in 2018 nodig was (€250.000), zodat het beroep op de gemeenten wordt beperkt tot een totaalbedrag van €80.000.

Resumé

Voor de gemeente Midden-Drenthe betekent dit ten opzichte van de eigen meerjarenbegroting voor de VRD een **extra bijdrage van € 46.646** voor 2020. De bijdrage wordt verhoogd van € 1.663.542 naar € 1.774.774. In deze bijdrage is ook de nieuwe verdeelsleutel, zoals die in 2016 is vastgesteld, verwerkt. Voor 2020 betekent dat een verhoging van € 35.390.

Zienswijze

De raad heeft de gelegenheid om zienswijzen over de conceptbegroting 2020 in te dienen. Beide stukken geven **geen aanleiding** zienswijzen in te dienen.

De gemeenteraad heeft op de Kaderbrief 2020 een schriftelijke reactie gegeven. In de brief is onder andere het volgende gezegd:

“U vraagt voor het op peil houden van de paraatheid en diverse ontwikkelingen (zoals brandweezorg, crisisbeheersing en data en informatie) een extra incidentele financiële bijdrage van in totaal €550.000 van de gehele regio.

Wij kunnen in principe instemmen met het verwerken van deze extra financiële bijdrage in de begroting. Aangezien het om een substantieel bedrag gaat zien wij graag een plan van aanpak, waarin u inzicht geeft op welke wijze de extra financiële middelen ingezet worden. In het bijzonder vragen wij daarbij inzicht in hoe deze middelen ten goede komen van de paraatheid van de posten in onze gemeente.”

De reactie van de VRD is als volgt:

“In de begroting 2019 is een bijdrage van € 300.000 gereserveerd, die kan worden ingezet om in te kunnen spelen op de veranderingen en ontwikkelingen binnen de thema’s crisisbeheersing, brandweezorg, Omgevingswet en informatievoorziening. Op 27 maart heeft het bestuur ingestemd met concrete voorstellen van deze middelen.”

De reactie sluit niet volledig aan op de vraag, omdat de brief van de raad betrekking heeft op de begroting van 2020 en de VRD verwijst naar de begroting 2019. In die begroting staat hetzelfde bedrag opgenomen voor dezelfde ontwikkelingen. Het bestuur heeft in december voor 2019 concreet besloten om de extra bijdrage voor 2019 van € 300.000,- te besteden aan het:

- instellen van een transitiebegeleider voor de brandweezorg;
- organiseren van kennis en expertise op het gebied van data;
- aanstellen van een hoofd crisisbeheersing;
- aanstellen van toezichthouders brandveiligheid om de transitie naar de Omgevingswet mogelijk te maken.

Daarnaast geeft de VRD aan dat zij de gemeenten met de kwartaalrapportages informeert over de investeringen en experimenten. De VRD geeft daarbij aan om desgewenst de gemeenteraad schriftelijk of mondeling te informeren over de effecten van de ontwikkelgelden voor de brandweerposten in Midden-Drenthe. Hiermee wordt op een passende manier invulling gegeven aan de zienswijze van de raad.

Alternatieven

Er zijn geen alternatieven.

Randvoorwaarden

Er is geen sprake van randvoorwaarden.

Risico's

Er worden geen risico's gelopen met dit voorstel.

Financiële gevolgen

Het voorstel heeft financiële gevolgen. De gemeentelijke bijdrage voor 2020 gaat zowel incidenteel als structureel omhoog.

Personele gevolgen

Er zijn geen personele gevolgen.

Duurzaamheid

Het voorstel heeft geen relatie met het Duurzaamheidsprogramma 2015-2018.

Publicatieniveau

Het voorstel is openbaar.

Overig

Geen overige informatie.

Vervolgprocedure/communicatie

De VRD ontvangt een schriftelijke reactie op beide stukken. De conceptbrief is als bijlage toegevoegd.

Bijlagen

Het voorstel bevat de volgende bijlagen:

- Conceptbegroting 2020 VRD
- Aanbiedingsbrief conceptbegroting 2020
- Jaarstukken 2018
- Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2018
- Reactie op Kaderbrief 2020
- Zienswijze Midden-Drenthe 2020 VRD